

2007 · 2011

Creating opportunities for all *Creând oportunități pentru toți*

preface

prefață

Preface *Prefață*

Since proclaiming its independence on August 27, 1991, the Republic of Moldova faced a series of political, economic and social challenges in its transition from a state-controlled economy to a democratic state with free market and strong civil society process. Following a decade of recession determined by systemic transformations, the year 2000 marked the beginning of the recovery period. Between 2000 and 2006, Moldova enjoyed economic recovery with an average annual GDP growth of 5.9%, the cumulative growth constituting 49.5% as compared to 1999.

Sustained economic recovery was made possible thanks to macroeconomic stability and increased consumption. Improved competitiveness of the internal and external markets as well as robust development of local demand remain essential for Moldova's efforts to reduce poverty, increase GDP per capita and align to the processes in the Central and Eastern Europe.

The reforms to ensure the sustainable and inclusive development are undertaken with the constant support of the donor community. Throughout its 15 years of collaboration with the Republic of Moldova, the United Nations Development Programme has become a key partner of Government in its efforts to improve the quality of governance, bolster the delivery of public services, and enhance the quality of life of all Moldovans.

We are looking forward to pursue our efforts and strengthen our partnership with UNDP throughout its new programming cycle, and further our commitment to prepare the grounds to turn the Millennium Development Goals into a reality for all Moldovans by 2015.

Igor Dodon, *Minister of Economy and Trade, UNDP National Coordinator*
Chisinau, April 2007

De la declararea, la 27 august 1991, a independenței sale, Republica Moldova s-a confruntat cu numeroase provocări politice, economice și sociale în procesul de transformare de la o economie centralizată la o societate democratică, cu piață liberă și societate civilă consolidată. După un deceniu de recesiune acută, determinată de transformările sistemice, anul 2000 a marcat începutul perioadei de recuperare. Astfel, între anii 2000 și 2006, Produsul Intern Brut (PIB) real s-a majorat în medie cu 5.9% pe an, creșterea cumulativă față de anul 1999 alcătuind 49.5%.

Revenirea economiei pe o traiectorie progresivă a fost favorizată de stabilitatea macroeconomică și de expansiunea cererii de consum. Sporirea gradului de competitivitate pe piața internă și externă și dezvoltarea robustă a ofertei interne rămân esențiale pentru eforturile Moldovei de a reduce sărăcia, a spori venitul pe cap de locuitor și a rămîne pe o cale convergentă cu țările Europei Centrale și de Est.

Reformele necesare pentru asigurarea creșterii durabile și incluzive sunt realizate cu aportul constant al comunității donatorilor. În cei 15 ani de colaborare cu Republica Moldova, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) a devenit un partener important al Guvernului în eforturile acestuia pentru ameliorarea calității guvernării, extinderea furnizării de servicii publice și creșterea bunăstării populației țării.

Suntem dispuși să ne conjugăm eforturile și să consolidăm parteneriatul nostru cu PNUD în cadrul noului său ciclu de program. Reafirmăm totodată angajamentul de a pregăti premisele pentru ca Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului să devină către 2015 o realitate pentru fiecare cetățean al Republicii Moldova.

Igor Dodon, *Ministru al Economiei și Comerțului, Coordonator Național PNUD*
Chișinău, Aprilie 2007

Introduction *Cuvânt înainte*

Uniquely positioned to assist Governments find nationally-owned solutions to reduce poverty and promote human development, the United Nations Development Programme is proud to be a privileged and trusted partner of the Republic of Moldova in its journey towards sustainable development and economic prosperity.

Despite recent political and economic advances, the young Republic of Moldova still faces serious challenges in translating the dividends of democracy into long-term prosperity, in a rule of law-based open market economy and pluralistic society. Economic growth remains fragile, migration movements undermine family and community structures, trade deficit remains high and businesses need a more secure operating environment in order to blossom. Social inequalities between rich and poor, urban and rural areas are widening, highlighting the urgent need for development policies to reach the most vulnerable population if economic growth is to benefit everyone. Since 1992, UNDP has made strategic contributions to Moldova's national development priorities by bringing Government, civil society, international donor community and private sector together to coordinate and strengthen the fight against poverty.

UNDP is now starting its third programme of cooperation with Moldova that will cover the period from 2007 to 2011, in line with national development priorities and Millennium Development Goals (MDGs) targets. Through its new programme of cooperation, UNDP will continue to assist national priorities by supporting two main areas, namely Good Governance and Regional and Local Development, to strengthen the Government's capacity to provide quality services, empower citizens and ensure that new social and economic opportunities broaden and benefit all. Only together, with joint commitment, collaborative efforts and pool of national and international expertise can we create opportunities for all to make this happen.

Ignacio Artaza, UNDP Resident Representative a.i.
Chişinău, April 2007

*P*oziţionat în mod unic pentru a acorda asistenţă Guvernelor la formularea unor soluţii proprii pentru reducerea sărăciei şi promovarea dezvoltării umane, Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare este mândru de a fi un partener de încredere al Republicii Moldova în procesul de dezvoltare durabilă şi prosperitate economică a ţării.

În pofida progreselor pe plan politic şi economic, Republica Moldova, care este un stat tânăr, se confruntă, totuşi, cu provocări grave legate de traducerea dividendelor democraţiei într-o bunăstare pe termen lung, o economie de piaţă bazată pe supremaţia legii şi o societate pluralistă. Ascensiunea economică rămâne fragilă, fluxurile migraţiei subminează structurile familiei şi comunităţilor, deficitul comercial continuă să fie mare, iar afacerile au nevoie de un mediu de activitate mai sigur pentru a se dezvolta. Inegalităţile sociale dintre bogaţi şi săraci, dintre regiunile urbane şi rural se aprofundează, evidenţiind nevoia de elaborare a unor politici adresate oamenilor cei mai vulnerabili, astfel încât creşterea economică să aducă beneficii fiecăruia. Începând cu anul 1992, PNUD a avut contribuţii strategice la realizarea priorităţilor de dezvoltare ale Republicii Moldova, reunind Guvernul, societatea civilă, comunitatea internaţională a donatorilor şi sectorul privat pentru a coordona şi fortifica lupta împotriva sărăciei.

Acum, PNUD şi-a început cel de-al treilea program de cooperare cu Republica Moldova, ce va cuprinde perioada între 2007 şi 2011 şi va răspunde priorităţilor naţionale în domeniul dezvoltării şi sarcinilor asociate Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM). Pe durata noului său program de cooperare, PNUD va continua să acorde asistenţă la realizarea priorităţilor ţării, sprijinind două domenii esenţiale – Buna Guvernare şi Dezvoltarea Locală şi Regională – pentru a consolida capacitatea Guvernului de a furniza servicii de calitate, a abilita cetăţenii şi a asigura faptul că noile oportunităţi sociale şi economice aduc beneficii tuturor. Doar împreună, printr-un angajament comun, prin eforturi de cooperare şi conjugarea experienţei naţionale şi internaţionale putem face ca aceste lucruri să se întâmple pentru a crea noi oportunităţi pentru toţi.

Ignacio Artaza, Reprezentant Permanent PNUD a.i.
Chişinău, aprilie 2007

cuvânt înainte
introduction

achievements

realizări

2002 • 2006

UNDP has helped increase cooperation and greater participation of Government representatives, UN agencies and donors' efforts to reach national priorities, laying the basis for all stakeholders to work together.

PNUD a contribuit la extinderea cooperării și la o participare mai largă a reprezentanților Guvernului, a eforturilor donatorilor și Agențiilor ONU pentru atingerea priorităților naționale, oferind pentru toți constituenții o bază pentru munca în comun.

Main Achievements Realizări Importante

UNDP's past cooperation framework for the period 2002-2006 focused on strengthening governance structures and accelerating human development in Moldova by supporting activities to reduce poverty, strengthen Governmental institutions, develop civil society and private sector, promote gender equality and increase access to information.

Good progress was registered in strengthening the justice system with the development of the National Human Rights Action Plan and the building of a common platform for dialogue for the Parliament, Government, Judiciary and Civil Society Organizations around justice and human rights issues. UNDP assistance during this period was also instrumental in enabling the Government approach poverty analysis and dialogue in a more systematic manner, as well as develop and implement new poverty measurement and analysis tools for policy-making.

UNDP helped develop stronger partnerships with the European Union in the area of home affairs by strengthening the capacity of law-enforcement institutions. Through the Local Development Programme, UNDP also actively supported local development projects and promoted democratic local governance by engaging local authorities, civil society organizations, private sector and citizens in decision-making processes to create new income generation opportunities and improve the delivery of economic and social services throughout Moldova.

Precedentul cadru de cooperare PNUD pentru anii 2002-2006 a fost axat pe consolidarea structurilor de guvernare și accelerarea dezvoltării umane în Republica Moldova prin acordarea de asistență pentru reducerea sărăciei, fortificarea instituțiilor guvernamentale, dezvoltarea societății civile și sectorului privat, promovarea egalității genurilor și extinderea accesului la informații.

Elaborarea Planului Național de acțiuni în domeniul drepturilor omului și crearea unei platforme comune de dialog între Parlament, Guvern, comunitatea juridică și organizații ale societății civile în subiecte axate pe justiție și drepturile omului au contribuit la consolidarea sistemului judiciar. De asemenea, asistența oferită de PNUD în această perioadă a fost esențială pentru Guvern în promovarea unei abordări de o manieră mai sistemică a analizelor și dialogului privind sărăcia, împreună cu elaborarea și implementarea unor noi instrumente de măsurare și analiză a sărăciei în procesul de politici.

PNUD a sprijinit extinderea unor parteneriate solide cu Uniunea Europeană în domeniul afacerilor interne prin consolidarea capacității instituțiilor de drept. Totodată, prin intermediul Programului de Dezvoltare Locală, PNUD a susținut activ proiecte de dezvoltare locală și a promovat guvernarea locală democratică prin implicarea autorităților locale, organizațiilor societății civile, sectorului privat și cetățenilor în procese de luare a deciziilor pentru a crea noi oportunități de generare a veniturilor și pentru a îmbunătăți furnizarea serviciilor sociale și economice la scara întregii țări.

“We could have developed the Information and Communication Technology strategy without UNDP, but it would have taken us an extra 10 to 15 years.”

Sergiu Sitnic, Ministry of Information Development

“Fără sprijinul PNUD, elaborarea Strategiei Naționale privind Edificarea Societății Informaționale pentru Dezvoltare ne-ar fi luat vreo 10 sau 15 ani în plus.”

Sergiu Sitnic, Ministerul Dezvoltării Informaționale

A New Programme Cycle *Un Nou Ciclu de Program*

Despite the success registered during the 2002-2006 programme cycle, participation in decision-making is still limited and local administrations need to be further strengthened to be able to significantly influence central policy that would in turn improve local development. Partnerships between the public and private sectors also need to be bolstered in order to benefit wider segments of society and reach the poorest.

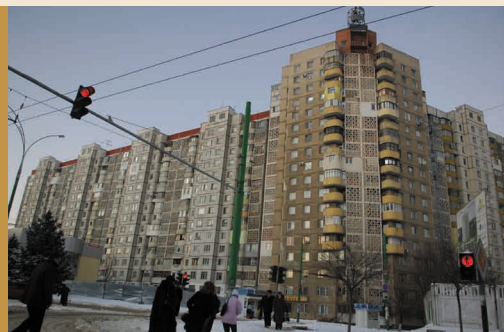
UNDP's new collaboration programme for the period 2007-2011 was elaborated in participation with Government, civil society, donors and other UN agencies. Lessons learned from the previous programme cycle and past experiences provided a solid foundation for the new programme, which focuses on two main priorities: Good Governance and Regional and Local Development.

By strengthening governance structures, UNDP will help promote a more secure, prosperous and equitable future for all people in Moldova, where human rights are observed, promoted and fulfilled. By focusing on regional and local development activities, UNDP will help build the necessary environment to reduce the amount of people living in poverty, and create new opportunities for all.

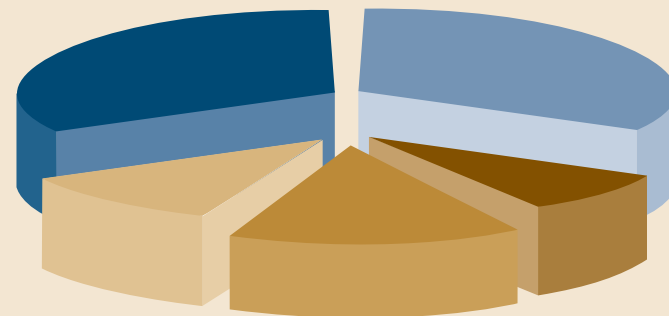
Participarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor rămâne deocamdată limitată, în ciuda succeselor înregistrate pe durata ciclului de program 2002-2006. Administrațiile locale au nevoie de consolidare în continuare pentru a putea influența în mod semnificativ politicile centrale, care ar putea determina progresul dezvoltării locale. Este necesară, de asemenea, susținerea parteneriatelor dintre sectoarele public și privat pentru a aduce beneficii unor segmente mai largi ale societății și pentru a influența viața celor mai săraci.

Noul program de colaborare PNUD pentru perioada 2007-2011 a fost elaborat cu participarea Guvernului, societății civile, donatorilor și altor Agenții ONU. Lecțiile învășite din precedentul ciclu de program și experiența acumulată au creat un fundament solid pentru noul program, axat pe două priorități-cheie: Buna Guvernare și Dezvoltarea Locală și Regională.

Prin consolidarea structurilor guvernării, PNUD va ajuta la favorizarea unui viitor mai sigur, prosper și echitabil pentru toți cetățenii Republicii Moldova, o țară în care drepturile omului sunt monitorizate, promovate și respectate. Prin accentul pe activitățile de dezvoltare locală și regională, PNUD va contribui la formarea unui mediu necesar pentru reducerea proporției persoanelor care trăiesc în sărăcie și va crea noi oportunități pentru toți.

programme cycle

- Institutional Development *Dezvoltare Instituțională*
- Regional and Local Development *Dezvoltare Locală și Regională*
- Partnering with the private Sector *Parteneriat cu Sectorul Privat*
- Justice & Human Rights *Justiție și Drepturile Omului*
- Policies & Analyses *Politici și Analize*

Good Governance

Democratic institutions and processes give voice to people, hold rulers accountable and make politicians more likely to respond to the needs of ordinary people.

- Policies and Analyses
- Institutional Development
- Justice and Human Rights

Regional And Local Development

Development opportunities and benefits are essential at the local level, in every community to help speed up economic recovery, reduce poverty and inequality.

- Integrated Local Development
- Partnering with the Private Sector

Bună Guvernare

Procesele și instituțiile democratice oferă voce cetățenilor, mențin responsabilitatea guvernanților și îi fac pe politicieni mai sensibili la nevoile oamenilor simpli.

- Politici și Analize
- Dezvoltare Instituțională
- Justiție și Drepturile Omului

Dezvoltare Locală și Regională

Beneficiile și oportunitățile dezvoltării sunt esențiale pentru fiecare comunitate la nivel local, pentru accelerarea redresării economice, reducerea sărăciei și inegalității.

- Dezvoltare Locală Integrată
- Parteneriat cu Sectorul Privat

governance

guvernare

Accountable and effective management of public financial resources constitute some of the most fundamental responsibilities and challenges of government.

Administrarea responsabilă și eficientă a resurselor financiare publice reprezintă una dintre provocările și obligațiile fundamentale ale Guvernului.

Good Governance *Bună Guvernare*

Democratic governance is essential to the long-term development of Moldova and will provide the enabling environment for the achievement of Millennium Development Goals.

The challenges of building democratic governance lie in developing institutions, processes as well as a cadre of civil servants that are responsive to the needs of ordinary citizens, including the vulnerable and marginalized, to support national efforts to reduce poverty, sustain the environment, protect and promote human rights and advance human development.

UNDP brings people together by building partnerships and sharing ways to promote participation, accountability and effectiveness at all levels. By assisting Moldova strengthen its legislative system, promote and protect human rights, improve access to justice and public administration, and develop a greater capacity to deliver basic services to those most in need, UNDP helps create a more transparent, efficient and equitable governance system where citizens can take part in the decision-making process of their country.

Guvernarea democratică este crucială pentru dezvoltarea pe termen lung a Moldovei și va asigura un mediu favorabil pentru realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului.

Consolidarea guvernării solicită investiții în procese și instituții, precum și un cadru de funcționari publici sensibili atât la nevoile persoanelor marginalizate și vulnerabile, cât și la nevoile cetățenilor obișnuiți. Îmbunătățirea abilităților pentru avansarea eforturilor țării de reducere a sărăciei, asigurarea unui mediu durabil, protecția și promovarea drepturilor omului și progresul dezvoltării umane – toate acestea sunt acțiuni esențiale.

PNUD reunește oameni pentru a crea parteneriate și deschide căi pentru avansarea participării, responsabilității și eficienței la toate nivelurile. Prin susținerea eforturilor Moldovei de fortificare a sistemului legislativ, de promovare și protecție a drepturilor omului, ameliorare a accesului la justiție și administrație publică și de dezvoltare a capacității de furnizare a serviciilor de bază pentru oamenii care au nevoie de ele cel mai mult, PNUD ajută la formarea unui sistem de guvernare mai transparent, mai eficient și mai echitabil, în cadrul căruia cetățenii pot participa la procesul de luare a deciziilor în țara lor.

Developing the capacity for good governance is the primary means to eliminate poverty.

Dezvoltarea capacității pentru o bună guvernare este primul pas spre eliminarea sărăciei.

UNDP helps build public services that are cost-effective and results-oriented, transparent, responsive and accountable to the needs of citizens.

PNUD ajută la crearea unor servicii publice cost-eficiente, orientate spre rezultate, transparente, sensibile și responsabile față de nevoile cetățenilor.

A coherent framework of regulations, a functioning public sector and good national policies are the cornerstones for the effectiveness of Moldova's development strategies.

Public sector management is more than just modernizing state institutions, it is also about fostering dynamic partnerships with civil society and the private sector in order to improve the quality of service delivery, enhance social responsibilities, improve the functioning and access of the justice system, ensure the observance of human rights and the broad participation of citizens in decision-making.

Un cadru coerent de reglementare, un sector public funcțional și politicile naționale competente sunt piatra de temelie a strategiilor eficiente ale Republicii Moldova în domeniul dezvoltării.

Administrarea sectorului public include nu doar modernizarea instituțiilor statului, ci și încurajarea unor parteneriate dinamice cu societatea civilă și sectorul privat pentru ameliorarea calității de furnizare a serviciilor, sporirea responsabilității sociale, îmbunătățirea funcționării și accesului la sistemul de justiție, asigurarea respectării drepturilor omului și extinderea participării cetățenilor la procesul de adoptare a deciziilor.

“ Public sector management is more than just modernizing state institutions...”

“ Administrarea sectorului public include nu doar modernizarea instituțiilor statului...”

By reducing costs and improving the efficiency of public administration, more resources can be used in pursuit of MDG targets.

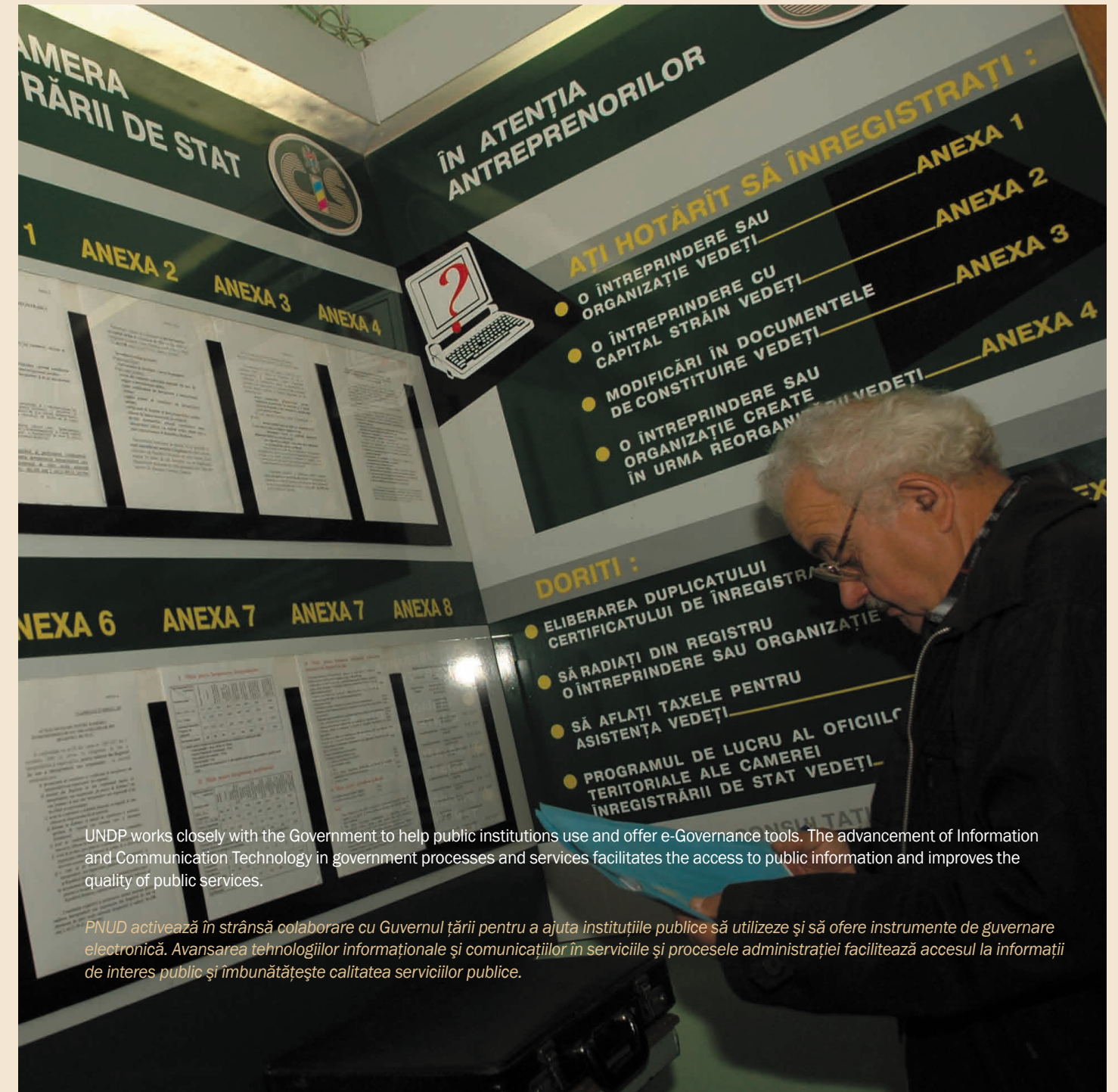
Reducerea costurilor și sporirea eficienței administrației publice pot contribui la direcționarea unor resurse mai importante pentru realizarea sarcinilor asociate Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului.

Access to Information

For citizens to be able to hold government accountable, they need reliable and valid information. Through its National Human Development Report and other policy analysis and advocacy instruments, UNDP supports the production and dissemination of reliable independent information on critical issues of poverty and development.

Acces la informație

Cetățenii au nevoie de informații sigure și corecte pentru a menține responsabilitatea Guvernului. Prin intermediul Raportului său Național de Dezvoltare Umană și altor instrumente de analiză și pledoarie în domeniul politicilor, PNUD susține producerea și diseminarea unor informații independente și solide în subiecte cruciale privind sărăcia și dezvoltarea.

UNDP works closely with the Government to help public institutions use and offer e-Governance tools. The advancement of Information and Communication Technology in government processes and services facilitates the access to public information and improves the quality of public services.

PNUD activează în strânsă colaborare cu Guvernul țării pentru a ajuta instituțiile publice să utilizeze și să ofere instrumente de guvernare electronică. Avansarea tehnologiilor informaționale și comunicațiilor în serviciile și procesele administrației facilitează accesul la informații de interes public și îmbunătățește calitatea serviciilor publice.

Institutional Development Dezvoltare Instituțională

UNDP supports a wide range of institutional changes that contribute to the ongoing central public administration reforms in Moldova, in order to build stronger capacity to ensure good governance and public accountability. UNDP engages in partnerships with major donors such as the European Commission to strengthen the capacity of law enforcement agencies to help curb corruption, illegal migration, drug abuse and trafficking, smuggling of goods, and other illicit activities.

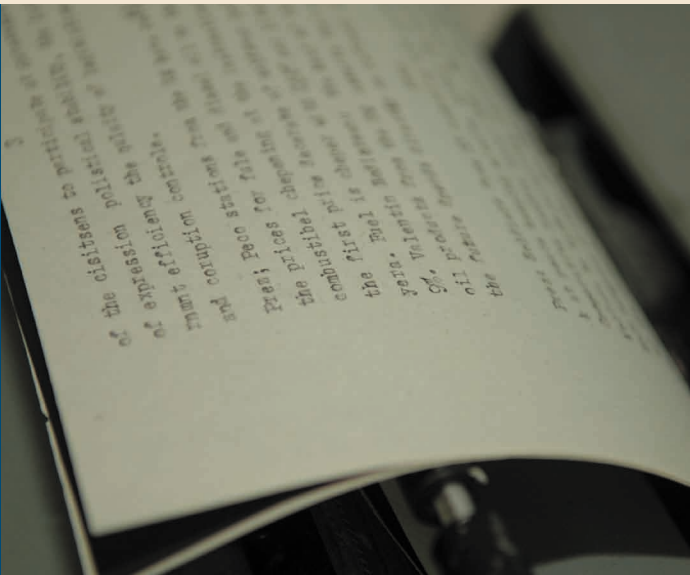
By reinforcing the role of Parliament to perform lawmaking, representation and oversight functions in a more transparent and efficient manner, UNDP contributes to increasing public confidence in holding Government accountable for policy commitments and the use of budget resources for poverty reduction goals.

PNUD susține mai multe reforme ale administrației publice centrale în Moldova, în scopul consolidării capacității pentru bună guvernare și responsabilitate publică. PNUD este angajat în parteneriate cu donatori importanți, precum Comisia Europeană, urmărind fortificarea capacității instituțiilor de asigurare a ordinii de drept pentru combaterea corupției, migrației ilegale, traficului și abuzului de droguri, contrabandei de bunuri și altor activități ilicite.

Prin consolidarea rolului Parlamentului de elaborare și adoptare a legilor, a funcțiilor sale de reprezentare și control de o manieră mai transparentă și mai eficientă, PNUD contribuie la sporirea încrederii publice față de un Guvern responsabil pentru angajamentul său politic și pentru utilizarea resurselor bugetare în scopul reducerii sărăciei.

“ UNDP supports a wide range of institutional changes that contribute to the ongoing central public administration reforms in Moldova”

“PNUD susține mai multe reforme ale administrației publice centrale în Moldova”

UNDP works with the Government to help improve its national and civil society readiness to prevent and mitigate natural disasters and civil emergencies and ensure that civil society is involved in the formulation and monitoring of environmental policies.

PNUD colaborează cu Guvernul pentru a-l ajuta să îmbunătățească pregătirea țării și a societății civile pentru a preveni și diminua dezastrelor și crizele provocate de om și de natură, odată cu asigurarea implicării societății civile în elaborarea și monitorizarea politicilor de mediu.

Approaching development from a human rights lens not only helps reduce violence, abuse and poverty levels, but also contributes to longer term development goals to improve the life of all people.

UNDP supports the Government in achieving the objectives of the National Human Rights Action Plan (NHRAP), adding a human rights dimension to national development. The efficient implementation of NHRAP contributes to the creation of favorable conditions for achieving the MDGs by strengthening the capacities and partnerships among stakeholders - Government, Parliament, High Council of Magistracy, Courts, Ombudsman and Civil Society representatives - to observe, promote and fulfill human rights at national and local levels.

UNDP also supports the reform of the justice system to build a more transparent, efficient and accountable judiciary that will ensure that all citizens can have access to qualitative legal services, fair trials and alternative dispute settlements.

Abordarea dezvoltării din perspectiva drepturilor omului ajută la reducerea violenței, abuzurilor și sărăciei, contribuind în același timp la realizarea obiectivelor de dezvoltare pe termen lung ce urmăresc ameliorarea vieții tuturor cetățenilor Republicii Moldova.

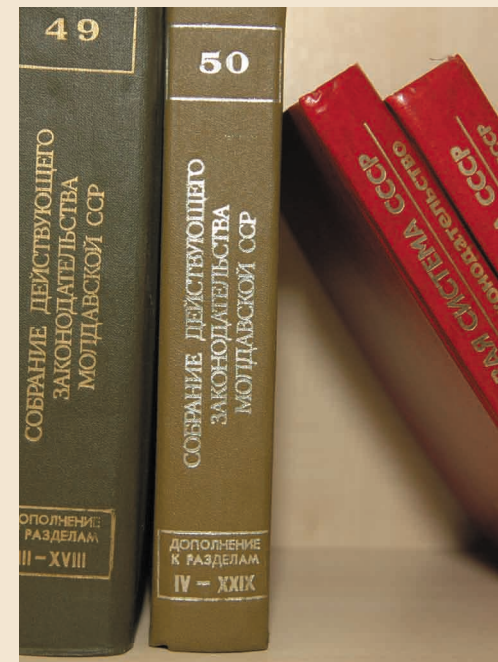
PNUD susține Guvernul în efortul de atingere a obiectivelor Planului Național de acțiuni în domeniul drepturilor omului (PNADO), prin completarea dezvoltării naționale cu dimensiunea drepturilor omului. Implementarea eficientă a PNADO contribuie la crearea unor condiții favorabile pentru îndeplinirea ODM prin consolidarea capacităților și parteneriatelor între constituenți – Guvern, Parlament, Consiliul Superior al Magistraturii, Curți de Justiție, Ombudsman și reprezentanți ai societății civile – pentru monitorizarea, promovarea și realizarea drepturilor omului la nivel local și național.

De asemenea, PNUD acordă sprijin în reforma sistemului de justiție pentru edificarea unei justiții mai transparente, mai eficiente și mai responsabile, care va asigura tuturor cetățenilor acces la servicii juridice calitative, procese echitabile și proceduri alternative.

UNDP supports the Parliament and the Government in the implementation of the National Human Rights Action Plan to contribute to the introduction of a consistent and transparent system of monitoring the human rights situation in Moldova.

PNUD oferă sprijin Parlamentului și Guvernului la implementarea Planului Național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru introducerea unui sistem transparent și consecvent de respectare a drepturilor omului în Republica Moldova.

The justice sector programme of UNDP is concerned with the independence, impartiality and fairness of judges, legal literacy, legal aid, pro-poor laws and civic participation in legal and judicial reform.

Programul PNUD dedicat sectorului justiției promovează independența, imparțialitatea și caracterul obiectiv al magistraților, alfabetizarea juridică, asistența legală, un cadru legislativ favorabil săracilor și participarea cetățenilor la reforma sistemului judecătoresc.

Advancing the effective use of public interest litigation and legal aid helps create precedent, empowerment and knowledge, where the poor and disempowered can successfully use the formal legal system to ensure that corporations and government bodies deliver on commitments.

Avansarea utilizării eficiente a intereselor publice și oferirea asistenței legale pentru oamenii săraci și persoanele lipsite de putere de decizie creează un precedent pentru angajarea cu succes a sistemului de justiție în acțiunea de menținere a responsabilității agenților guvernamentale și corporațiilor față de cetățeni.

UNDP ensures that all public policies in Moldova contain a gender dimension. All UNDP programmes and projects are assessed from a gender-equality perspective to ensure that the principle of equal opportunities becomes a reality.

PNUD pledează pentru abilitatea femeilor în cadrul tuturor politicilor publice. Toate proiectele și programele PNUD au fost evaluate din perspectiva egalității genurilor pentru a asigura oportunități egale pentru toți.

UNDP Cross Cutting Issues *Subiecte Comune PNUD*

GENDER

Despite the fact that the majority of the world's poor are women and girls, poverty reduction strategies insufficiently address the differential impact of poverty by gender and inadequately target gender equality as a core objective. For UNDP, gender equality and women's empowerment are central concerns in all areas of work, including poverty reduction strategies.

HIV/AIDS

As a trusted development partner and co-sponsor of UNAIDS, UNDP helps put HIV/AIDS at the centre of national development and poverty reduction strategies by building national capacity to mobilize all levels of government and civil society for a coordinated and effective response to the epidemic and protect the rights of people living with AIDS.

GENDER

Femeile și fetele reprezintă majoritatea oamenilor săraci de pe glob, însă strategiile de reducere a sărăciei abordează insuficient impactul diferit pe care sărăcia îl produce sub aspect gender. Totodată, egalitatea genurilor nu se numără printre obiectivele-cheie ale acestor strategii. Iată de ce PNUD situează abilitarea femeilor în centrul tuturor activităților sale.

HIV/AIDS

În calitate de co-finanțator al UNAIDS, PNUD contribuie la plasarea subiectului HIV/SIDA în centrul strategiilor naționale de reducere a sărăciei și dezvoltare. Programul realizează acest demers atât prin consolidarea capacității naționale de mobilizare la toate nivelele a Guvernului și societății civile în favoarea unui răspuns eficient și coordonat la maladia HIV/SIDA, cât și prin protecția drepturilor persoanelor care trăiesc cu HIV.

UNDP encourages safer sexual behaviors among young military recruits through information, education and communication activities, improved access to voluntary counseling and testing rooms, equipment of medical and educational units and establishment of regional partnerships.

PNUD încurajează comportamente sexuale mai sigure printre tinerii recruți și militari prin intermediul unor activități de informare, educare și comunicare. De asemenea, programul îmbunătățește accesul la consiliere și testare voluntară, utilizarea unor unități de instruire și medicale și contribuie la crearea unor parteneriate regionale.

development dezvoltare

UNDP assists the Government of Moldova to seek regional development to help attract European and other foreign investments to stimulate economic development throughout the country.

PNUD acordă asistență Guvernului Republicii Moldova în atragerea investițiilor europene și străine pentru a stimula dezvoltarea economică la scara întregii țări.

Regional & Local Development Dezvoltare Locală și Regională

In Moldova, poverty in big cities continues to decrease while in rural areas it is growing both in numbers and severity. Institutions responsible for local and regional development policy and programmes are still being developed, civil society organizations remain relatively weak and disparities in development between the capital and the rest of the country lead to income inequalities.

UNDP develops interventions that engage communities, local public authorities, private sector and civil society groups to establish strong partnerships in order to achieve local and regional development results.

¹ In 2005, the GDP per capita was US \$812 . In the same year, 29.1% percent of Moldovans were poor, with a 2.1% increase compared with 2004. In rural areas poverty rate has increased since 2003 (31.1%) to reach 36% in 2005.

În Republica Moldova, în orașele mari sărăcia continuă să descrească, în timp ce sărăcia în regiunile rurale a înregistrat o extindere (ca număr al persoanelor sărace și caracter sever) . Instituțiile responsabile pentru programe și politici de dezvoltare locală și regională urmează încă a fi create, organizațiile societății civile nu sunt deocamdată puternice, iar disparitățile în nivelul de dezvoltare dintre capitală și restul țării conduc la aprofundarea inegalităților.

PNUD formulează intervenții care implică comunitățile, autoritățile publice locale, sectorul privat și grupuri ale societății civile pentru a lansa parteneriate solide pentru dezvoltarea locală și regională.

¹ În 2005, Produsul Intern Brut pe cap de locuitor a fost de 812 dolari SUA . În același an, 29.1% la sută din cetățenii Republicii Moldova erau săraci, în creștere cu 2.1 la sută față de 2004. În regiunile rurale, ratele sărăciei s-au majorat de la 31.1% în 2003 până la 36% în 2005.

By building a new partnership with the EU, sound local and regional development policies can have the potential of creating new partnerships between central and local authorities as well as with civil society organizations, local businesses and communities.

Existența unor politici solide de dezvoltare locală și regională poate sprijini constituirea unor parteneriate între autoritățile locale și centrale, precum și între organizații ale societății civile, întreprinderi locale și comunități.

In order to avoid a degradation of poverty in small towns and rural areas and create new economic opportunities, UNDP strengthens local authorities' capacity to formulate and develop viable local economic strategies.

By supporting decentralization and local governance process, UNDP helps build stronger communities and ensure that resources and services are being delivered in accordance with local poverty reduction goals to improve economic and social opportunities throughout the country.

Pentru a evita extinderea sărăciei în orașele mici și regiunile rurale și pentru a deschide noi oportunități economice, PNUD consolidează capacitatea autorităților locale de elaborare și dezvoltare a unor strategii economice locale viabile.

Prin susținerea acordată procesului de guvernare locală și descentralizării, PNUD ajută la edificarea unor comunități mai puternice și asigură faptul că serviciile și resursele sunt furnizate în conformitate cu obiectivele locale privind reducerea sărăciei.

UNDP helps Local Public Authorities (LPAs) operate in a more effective and transparent manner, strengthen legal and regulatory frameworks to make local administrative procedures and systems more efficient. LPAs are encouraged to promote a greater role for women and ethnic minorities in decision-making bodies and increase greater citizens' participation.

PNUD sprijină funcționarea de o manieră mai transparentă și mai eficientă a autorităților publice locale (APL) și fortifică cadrul regulatoriu pentru ca sistemele administrative să-și îmbunătățească competențele. APL sunt încurajate să promoveze asumarea unui rol mai activ de către femei și minoritățile etnice în cadrul organelor de decizie și să extindă participarea cetățenilor.

Through more democratic local party structures, strengthened civil society organizations, local level transparency and democratic processes, citizens can ensure that results are achieved, resources are allocated according to commitments, and public servants at the local level are held accountable for poverty reduction achievements.

Prin intermediul unor structuri locale de partid mai democratice, prin organizații solide ale societății civile și procese democratice și transparente la nivel local, cetățenii pot asigura atât obținerea rezultatelor și alocarea resurselor conform obligațiilor, cât și responsabilitatea funcționarilor publici locali față de angajamentele de reducere a sărăciei.

UNDP drafts new policies and mechanisms to foster economic development that encourage investment and trade within and between regional centers. By encouraging the development of small business initiatives through improved policy framework, UNDP helps generate new business opportunities, reduce poverty and attracts attention of businesses to principles of corporate social responsibility.

PNUD elaborează noi mecanisme și politici pentru a susține dezvoltarea economică ce încurajează investițiile și comerțul în interiorul și între centrele regionale. Favorizând dezvoltarea inițiativelor aparținând întreprinderilor mici prin intermediul unui cadru de politici mai bun, PNUD ajută la generarea unor noi oportunități de afaceri și la reducerea sărăciei, stimulând totodată crearea unui mediu pentru responsabilitatea socială corporativă.

Partnering with Private Sector *Parteneriat cu Sectorul Privat*

Encouraging partnerships between private companies and public institutions can contribute significantly to the reduction of poverty by accelerating economic growth and creating new job opportunities.

UNDP contributes to the creation of a favorable environment for the effective collaboration between public and private institutions by assisting the private sector identify specific investments that encourage local entrepreneurship activities and meet Moldova's development priorities.

UNDP promotes the Global Compact initiative that brings UN agencies, companies and civil society actors together to support universal environmental and social principles. Through the power of collective action, the Global Compact promotes responsible corporate citizenship and upholds human rights, labour, environment and anti-corruption principles.

Stimularea parteneriatelor între instituții publice și companii private poate contribui în mod semnificativ la reducerea sărăciei prin accelerarea creșterii economice și crearea de noi oportunități pentru angajarea în muncă.

PNUD are contribuții la constituirea unui mediu favorabil pentru colaborarea eficientă dintre agenții publice și societăți private prin acordarea de asistență sectorului de afaceri la identificarea unor investiții concrete care stimulează antreprenoriatul local și răspund priorităților țării în domeniul dezvoltării.

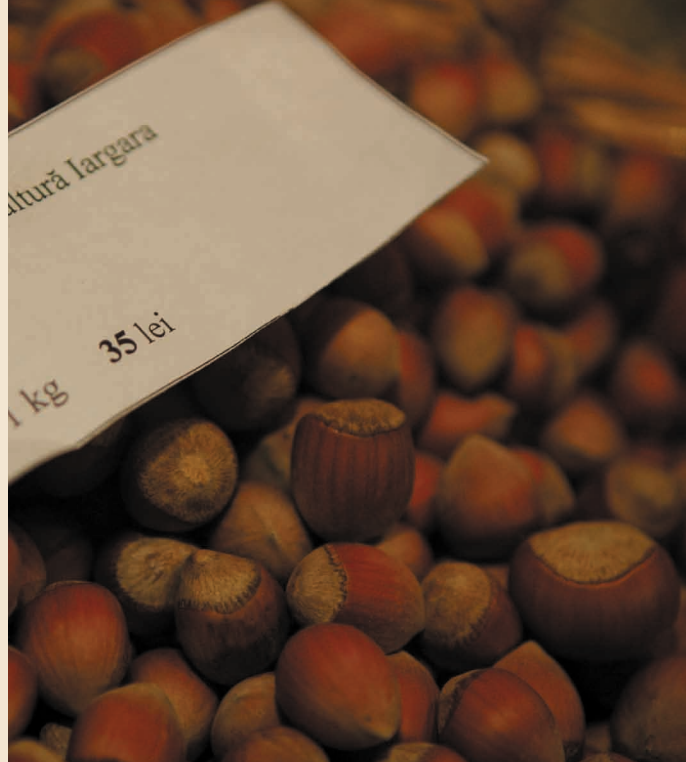
PNUD promovează inițiativa Pactului Global, ce reunește Agenții ONU, companii și societatea civilă în sprijinul unor principii sociale și de mediu. Prin intermediul forței pe care o posedă acțiunile colective, Pactul Global promovează responsabilitatea corporativă cetățenească și susține principiile drepturilor omului, standardelor muncii, mediului și combaterii corupției.

Partnering with Private Sector *Parteneriat cu Sectorul Privat*

UNDP promotes the principles of philanthropy and corporate giving by establishing the link between private sector and civil society organisations.

PNUD promovează principiile filantropiei și contribuțiilor corporative prin crearea unei relații dintre sectorul privat și organizații ale societății civile.

The Growing Sustainable Business for Poverty Reduction (GSB) initiative aims to facilitate business-led enterprise solutions while addressing poverty in the country. The GSB initiative engages the private sector in market-based activities by using viable business models that are self-sustaining and that are benefiting and addressing the needs of the poor.

Inițiativa de dezvoltare a afacerilor durabile pentru reducerea sărăciei urmărește facilitarea soluțiilor inovative ale sectorului de afaceri pentru combaterea sărăciei în țară. Această inițiativă implică sectorul privat în activități de piață, prin utilizarea unor modele de afaceri viabile și durabile care abordează nevoile oamenilor săraci.

In close cooperation with UNDP offices across Eastern Europe and Central Asia, UNDP Moldova participates actively in regional initiatives to promote better environmental management systems, human security for all as well as more transparent systems of governance.

PNUD Moldova participă activ, în strânsă cooperare cu birourile PNUD din Europa de Est și Asia Centrală, la inițiative regionale de promovare a unor sisteme mai bune de management al mediului, de securitate umană pentru toți, precum și a unor sisteme mai transparente de guvernare.

Involving the private sector in development initiatives is part of UNDP global, regional and national priorities.

Implicarea sectorului privat în inițiative de dezvoltare reprezintă una dintre prioritățile naționale, regionale și globale ale PNUD.

Research, text & production Julie Pudlowski

Coordination Ludmila Tiganu
Svetlana Alexandrova
Ignacio Artaza

Photography © UNDP/ Julie Pudlowski

Graphic Design Rita Branco

Editing Angela Stene

Translation Igor Guzun

© 2007 UNDP Moldova

Cercetare, text & producere *Julie Pudlowski*

Coordonare *Ludmila Țiganu*
Svetlana Alexandrova
Ignacio Artaza

Fotografii *© PNUD / Julie Pudlowski*

Design grafic *Rita Branco*

Redactare *Angela Stene*

Traducere *Igor Guzun*

© 2007 PNUD Moldova

